

Covid-19 v roce 2021 usmrtil 25,5 tisíce obyvatel Česka

29.6.2022 - Jan Cieslar | Český statistický úřad

V roce 2021 zemřelo 139 891 obyvatel Česka, nejvíce od konce druhé světové války. Ve srovnání s rokem 2020 byl počet zemřelých vyšší o 10,6 tisíce, oproti roku 2019 pak o 27,5 tisíce. Více než jednu šestinu zemřelých v roce 2021 (18 %) měl na svědomí covid-19 a stal nejčastější příčinou smrti.

Vysoký počet zemřelých byl odrazem zhoršených úmrtnostních podmínek. Naděje dožití při narození (očekávaná průměrná délka života) druhým rokem v řadě klesla, přičemž v roce 2021 ještě výrazněji než v roce 2020. Mužům se vloni zkrátila o 1,2 roku na 74,1 roku, ženám o 0,9 roku na 80,5 roku. Ve srovnání s hodnotou pro rok 2019 byla u mužů kratší o 2,2 roku, u žen o 1,6 roku. Její výše se tímto vrátila na úroveň o více než desetiletí zpět.

„Zatímco v prvním covidovém roce zůstala nejčastější příčinou smrti chronická ischemická choroba srdeční a covid-19 zaujmul druhé místo, v roce 2021 již smutnou první příčku převzal covid-19. V jeho důsledku zemřelo bezmála 25,5 tisíce osob, tedy 18 % všech zemřelých,“ upozorňuje Marek Rojíček, předseda Českého statistického úřadu. Oproti roku 2020 bylo úmrtí na covid-19 vloni téměř o 15 tisíc více. Druhá nejčastější příčina smrti – chronická ischemická choroba srdeční – stála za 13 % úmrtími (18,1 tisíce), cévní onemocnění mozku na třetím místě bylo příčinou smrti u 5 % zemřelých (7,1 tisíce).

Covid-19 (popř. multisystémový zánětlivý syndrom související s onemocněním covid-19) byl v roce 2021 nejčastější příčinou smrti jak u mužů, tak u žen, i když u mužů hrál stejně jako v roce 2020 větší roli. *„Za základní příčinu smrti byl covid-19 určen u 14,7 tisíce zemřelých mužů a u 10,8 tisíce zemřelých žen. Z hlediska věku byl nejčastější příčinou smrti v širokém rozpětí od 40 do 84 let,“* říká Terezie Štyglerová, vedoucí oddělení demografické statistiky ČSÚ. Mezi zemřelými mladšími čtyřicátníky dosahoval jeho podíl mezi základními příčinami smrti 10 %, s rostoucím věkem se zastoupení covidu na všech úmrtích zvýšilo až na pětinu zaznamenanou u zemřelých šedesátníků, sedmdesátníků a osob 80-84letých.

Úmrtí na covid-19 zasáhlo v roce 2021 ve srovnání s rokem 2020 více i mladší věkové skupiny. Ve skupinách 30–34 až 65–69 let se míra úmrtnosti na covid (počet zemřelých na počet obyvatel v daném věku) zvýšila 3,7 až 5krát, absolutně bylo v tomto věku zemřelých na covid-19 meziročně o 4,7 tisíce více. Úroveň úmrtnosti na covid-19 se však významně, a to 1,5 až 2,8krát, zvýšila i ve vyšším věku.

Míra úmrtnosti na covid-19 (očistěná od změn ve věkovém složení) se meziročně zvýšila 2,3násobně, úroveň úmrtnosti na další časté příčiny smrti se změnila vesměs do deseti procent, většinou navíc ve směru poklesu. Úmrtnost na druhou a třetí nejčastější příčinu smrti – chronickou ischemickou chorobu srdeční (ICHS) a cévní onemocnění mozku – se meziročně snížila o 6 %, přičemž v případě cévních mozkových příhod nebyl dlouhodobě klesající trend přerušen ani v prvním covidovém roce. Intenzita úmrtnosti na chronickou ICHS se po mírném zvýšení v roce 2020 v loňském roce vrátila na úroveň z roku 2019. Další meziroční pokles úmrtnosti byl zaznamenán i v případě zhoubných nádorů plic a kolorekta a také akutního infarktu myokardu (desátá nejčastěji zastoupená příčina úmrtí). Desetiprocentní meziroční zvýšení úmrtnosti, které zrychlilo rostoucí trend posledních pěti let, bylo naopak pozorováno v případě nemocí jater.

Až v 80 % případech úmrtí na covid-19 byla nákaza komplikována virovým zánětem plic. Mezi nejčastější přidružené chronické stavy u zemřelých na covid-19 patřila hypertenze (u čtvrtiny zemřelých), cukrovka (u necelé pětiny zemřelých) a chronická ischemická choroba srdeční (u 15 % úmrtí). Zhoubný nádor byl jako komorbidita uveden u necelých 8 % těchto úmrtí. Covid coby příčina smrti bez dalšího uvedeného chronického stavu byl zaznamenán u 5,1 tisíce případů, resp. 20 % všech úmrtí na covid-19. Covid-19 jako pouze komplikující příčina smrti (nikoliv jako základní) byl pak určen u 3,1 % všech zemřelých.

„Naprostá většina úmrtí, u kterých byl covid-19 základní příčinou, proběhla v nemocnicích. Hospitalizační mortalita v důsledku epidemie onemocnění covid-19 přitom narostla ve všech regionech a její hlavní příčinou byli jednoznačně pacienti hospitalizovaní pro těžký průběh onemocnění,“ uzavírá Ladislav Dušek, ředitel Ústavu zdravotnických informací a statistiky ČR.

<https://www.czso.cz/csu/czso/covid-19-v-roce-2021-usmrtil-255-tisice-obyvatel-ceska>